

שיחת השבוע

ערב שבת-קודש

פרשת נשא

הגיליון השבועי לכל יהודי 962

ג' בסיוון התשס"ה
(10.6.05)

יוצא לאור על-ידי צעירי-אגודת-חב"ד — המרכז ת"ד 14 כפר חב"ד 72915, טל' 03-9607588 • עורך: מנחם ברוד • יו"ר: הרב יוסף-יצחק אהרונוב

יש חדש

שבת של אחדות

שבת זו היא השבת שלפני חג-השבועות והיא חלה לאחר ראש-חודש סיוון, היום שבו התאחד עם-ישראל "כאיש אחד בלב אחד" לקראת קבלת התורה. ראוי להזכיר את קריאת הרבי מליובאוויטש, לקיים בשבת זו כינוסים של אחדות ישראל, ובהם לעורר את נקודת האחדות, שהיא ההכנה הראויה לקבלת התורה מחדש בחג-השבועות.

ילדים לעשרת הדיברות

בחג-השבועות יבואו המוני ילדי ישראל לבתי-הכנסת למעמד קריאת עשרת הדיברות. הרבי מליובאוויטש קרא להביא גם את הטרף, כדי שגם הם יהיו במעמד זה, בהיותם הערבים לקיום התורה. קריאה זו מבוססת על מאמר המדרש: "אמר הקב"ה לישראל: בניי, הווי קורין את הפרשה הזאת בכל שנה, ואני מעלה עליכם כאילו אתם עומדים לפני הר-סיני ומקבלים את התורה". בבתי-כנסת רבים הגבאים נוהגים להכין בשביל הילדים דברי-מתיקה, כדי לעודדם לבוא למעמד המיוחד. צעירי-חב"ד הוציאו-לאור לקראת חג-השבועות עלוני הסברה מיוחדים לילדים על משמעות החג.

הרב יואל כהן בארץ

הגאון החסיד הרב יואל כהן, ה'חחר' של הרבי מליובאוויטש, מגיע השבוע לביקור מיוחד בארץ, ויקיים שורת שיעורים והתוועדויות לציבור התורני ולתלמידי השיבות. במוצאי השבת, בשעה 9:30 בערב, יהיה באולמי הפצדי בירושלים (רח' ירמיהו 27) אירוע מרכזי, שבמרכזו שיעור והתוועדות לתוך הלילה. המשתתפים יזכו לקבל גם מזכרת חגיגית. האירוע מאורגן על-ידי 'תורת חב"ד לבני השיבות', בחסות עיריית ירושלים.

זמני השבוע

ירושלים ת"א	חיפה	באר-שבע	אילת	מירוק
7:09	7:24	7:17	7:25	7:18
8:27	8:30	8:31	8:28	8:21
9:16				
פיקס אבות: פרק 1				
פיקס: 03-9 606169				
אינטרנט: www.chabad.org.il				
דואר אלקטרוני: chabad@chabad.org.il				
נדפס בדפוס יד-החמישה כפר-חב"ד, טל' 03-9600280				
אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ולכשרות				
נא לשמור על קדושת הגיליון				

'עם-סגולה' – מושג מחייב

המושג 'עם נבחר' עומד בעצם יסודה של היהדות, וזו מהותו של חג-השבועות. יהודי מפרש את היותו חלק מעם נבחר בראש ובראשונה כתביעה מעצמו

של הקב"ה בעם-ישראל בעת מעמד הר-סיני היא אמת הידועה לעולם כולו כבר אלפי שנים. שנית, משום שאצלנו משמעות המושג היא יתר אחריות, יתר שליחות ויתר תפקיד, ואילו הגרמנים פיתחו את רעיון 'הגזע העליון' במשמעות של התנשאות ריקנית ואימתן זכות קיום לכל היתר.

ברית נצחית

עובדה היא, שיותר מ-3300 שנים של אמונה בייחודו של עם-ישראל לא פיתחה בנו חלילה שנאה לגויים (שנאה לאויבי-ישראל – כן, אבל בשום פנים לא שנאה לסתם גויים). נהפוך הוא: יהודים הבינו את משמעות היותם עם נבחר כשליחות אלוקית להיות 'אור לגויים' ולהקרין על האנושות כולה את ערכיה האוניברסליים של היהדות. הייעוד המיוחד בעיני היהדות הוא – "אז אהפוך אל עמים שפה ברורה לקרוא כולם בשם ה', לעבדו שכם אחד".

הבחירה של הקב"ה בעם-ישראל לא באה על חשבונם של אחרים ואין מטרתה להמעיט מערכם של אחרים. כל-כולה תוספת חובות ותפקידים. יהודי מפרש את היותו חלק מעם נבחר בראש ובראשונה כתביעה מעצמו. עם נבחר – פירושו תרי"ג מצוות. עם-סגולה – משמעותו קידוש חייהם מעשה. "אתה בחרתנו" – זו גם אחריות לכך שכל בני-האנוש ישתיתו את חייהם על ערכי המוסר והצדק של 'שבע מצוות בני-נח'.

הבעיה בימינו נובעת מחוסר המודעות של יהודים רבים למשמעותה האמיתית של עובדת היותם עם נבחר. מאחר שלא חונכו על ברכי התורה והמצוות, אין הם מבינים שבכך טמון התוכן האמיתי של הבחירה, וממילא הדבר נראה בעיניהם כהתנשאות לשמה. לכן רבים מהם גם אינם מבינים את ההרסניות שבנישואי-תערובת. אכן, כולנו בני-אדם, אבל בני-ישראל כרתו ברית עם הקב"ה למלא תפקיד מיוחד וקדוש בעולמו. לצורך זה קיבלו את התורה והמצוות וכוחות-נפש מיוחדים. זו המשמעות של 'אתה בחרתנו'.

משך כל הדורות היו יהודים שהקיפו יותר על שמירת המצוות והיו שהקפידו פחות. היו שחטאו אפילו חטאים חמורים, ובכל-זאת לא הוצאו מכלל-ישראל, שכן "ישראל אף-על-פי שחטא, ישראל הוא". אולם היה קו אדום ברור וחד-משמעי – יהודי אינו מתחתן עם לא-יהודי. אם קרה מקרה כזה, הוא נתפס כאסון נורא, כחציית הגבול.

כאשר הוקמה המדינה ראו בה אמצעי לשמירת זהותו של העם היהודי ולמניעת התבוללות. מקימיה לא היו שומרי תורה ומצוות, אבל גם להם היה ברור שיש להיאבק בהתבוללות ולמנוע נישואים בין יהודים ללא-יהודים. עם השנים נשחק מאוד הקו האדום הזה. לא-אחת מתפרסמות כתבות המתארות באהדה זוגות מעורבים, ואף מציגות את ההתנגדות לנישואים כאלה כגזענות וכדעות קדומות. יש שאף מרחיקים לכת ומשווים את האיסור על נישואים ללא-יהודים לחוקי נירנברג הידועים לשמצה.

לא לבלבל

למעשה, יש כאן מאמץ מתמשך לערער את עצם הייחוד היהודי. כמעט כל עולם התרבות הישראלי רוחש בוז למושג המקודש 'עם-סגולה', וכל-שכן 'עם נבחר', מושג שנהפך אצלנו כמעט למילה גסה.

אבל אם הדבר מוצא חן בעיני מישהו ואם לאו – מושג זה, 'עם נבחר', עומד בעצם יסודה של היהדות, וזו מהותו של חג-השבועות. ביום זה בחר בנו הקב"ה מכל העמים, הבדילנו מכל האומות, ועשה אותנו 'עם-סגולה'.

העובדה שהנאצים יימח-שמן אימצו מושגים דומים כדי להצדיק את רצחנותם, אינה פוסלת את המושגים היהודיים המקוריים. הם גם ערכו ניסויים רפואיים מחרידים, ואין בכך להטיל כתם מפלצתי על עצם הניסויים הרפואיים, שמצילים חיי אדם ומקדמים את הרפואה.

אין גם שום דמיון בין המושג 'עם נבחר' ביהדות לבין העיוות הנאצי. קודם-כול, משום שבחירתו

לגרש את הרע ולאסוף טוב

סור מרע ועשה טוב

עבודת ה' מתחלקת לשני קווים כלליים – 'סור מרע' ו'עשה טוב'. גם עניין זה נרמז בשתי משפחות הלויים – בני גרשון ובני קהת. גרשון הוא מלשון גירוש, הרומז לסילוק הרע, 'סור מרע'; ואילו קהת הוא מלשון איסוף וקבוץ (כפירוש הפסוק "ולו יקהת עמים"), רמז לעשה טוב'.

גם עבודתם במשכן התחלקה בהתאם לכך – בני גרשון נשאו את היריעות (שעניינן הגנה), ואילו בני קהת נשאו את כלי המשכן (שעניינם עבודה חיובית).

גרשון היה מבוגר מקהת, ויש כאן רמז שתחילת העבודה היא 'סור מרע', ורק אחר-כך מגיע תורו של 'עשה טוב'. בדוגמת סידור חדר, שתחילה יש לנקותו מהלכלוך ואחר-כך אפשר להכניס לתוכו כלים נאים. על-ידי שני הקווים הללו עושה האדם את עצמו ואת העולם שסביבו משכן ודירה לו יתברך.

(לקוטי שיחות כרך יג, עמ' 18)

לעול האדם לחשוב, שאין לו סיכוי לשנות את מצבו. הנה הוא כבר אדם מבוגר, וכבר עברו עליו שנים רבות במצב זה. הלא הגמרא אומרת, שאם אדם חטא פעם אחת וחזר על חטאו – "נעשה לו כהיתר". אם-כן, איך הוא יכול להשתנות, כאשר התרגל ללכת בדרכו השלילית, וההרגל נעשה טבע?

אפשר לשנות

על כך באה ההוראה מפרשתנו, שגם הלויים כבר היו אנשים מבוגרים, למעלה מגיל שלושים, ולא עבדו עז אז בעבודת המשכן, ובכל-זאת ניתן להם הכוח מאת הקב"ה להיכנס לעבודת-הקודש, ולהפוך את המדבר למקום יישוב. ואכן, כך היה בפועל במשך כל שנות שהייתם של בני-ישראל במדבר.

כל יהודי, ברגע שיחליט בנפשו שמכאן ולהבא הוא מתייבב "לעמוד לפני ה' לשרת ולעבוד" – בלי הבט על מצבו ומעשיו עד עכשיו – ייתן לו הקב"ה כוח לטהר את עצמו מכל הדברים הבלתי-רצויים שהיו בעבר, ולהכניס גילוי אור אלוקי בנפשו, עד שהקב"ה אומר עליו "ושכנתי בתוכם".

ציווי התורה והוראותיה הם נצחיים, וגם ציוויים שניתנו לשעה מסויימת נושאים בתוכם הוראות בעבודתו של יהודי בכל זמן ובכל מקום. פרשתנו נפתחת בציווי מיוחד שניתן למשה רבנו במדבר – למנות את משפחות הלויים. הקב"ה אומר למשה: "נשא את ראש בני גרשון".

ציווי זה היה הכנה לקראת תפקידם של בני לוי בעבודת המשכן. הם כבר היו בני שלושים, ועד אז לא עבדו בעבודת המשכן. כדי להעניק להם כוח לעסוק בעבודת הקודש ציווה ה' – "נשא את ראש", לשון הגבהה והרמה.

מדבר שמחה

מכאן יש ללמוד הוראה בעבודתו של כל יהודי: לפעמים, כשאדם עורך חשבון-צדק ממעשיו וממצבו, הוא מגיע למסקנה שלמעשה הוא בבחינת 'מדבר'. כשם שהמדבר הוא מקום שומם, שבני-אדם אינם יכולים לחיות בו, כך מצבו הרוחני עזוב ושומם, ואין הוא מאפשר ל'אדם העליון', לקב"ה, לשכון בו.

מן המעייין

נושא השבוע: חג-השבועות

אמרת השבוע

שער החמישים

אדמו"ר המהר"ש (רבי שמואל) מליובאוויטש הלך לבילי חג-השבועות אל דודו, ר' חיים-אברהם, בנו של בעל התניא, לברכו בברכת החג. הוא מצאו יושב ועיניו זולגות דמעות. אמר הרבי: "הלוא חג היום, ולמה תבכה?!"

השיב ר' חיים-אברהם: "על זה אני בוכה. שמעתי מאבי תורה על הפסוק 'תספרו חמישים יום' – שכאשר סופרים את ארבעים ותשעה הימים של ספירת העומר, מגיעים ביום החמישים, בחג-השבועות, לגילוי שער הנו"ן ('תספרו') מלשון אור וגילוי, אבן ספיר; ואני איני רואה!".

כשיצא, הגיב המהר"ש: "עד היכן הדברים מגיעים! יהודי בן שבעים ושבע, מופשט לגמרי מענייני העולם, והוא יושב ובוכה עד שלא זכה לגילוי שער הנו"ן".

ישראל בכינוי חיבה מיוחדים – 'עם סגולה', 'העם הנבחר', 'גוי קדוש'.

(ספר המאמרים תש"י)

השפע תלוי בעבודה

עניינה של התורה הוא המשכת האלוקות מלמעלה למטה, אבל התורה ניתנה לנו דווקא בהר, להורות כי המשכה זו תלויה בעבודתנו, בהתעלות שלנו מלמטה למעלה.

(ספר המאמרים תש"ט)

הכול תלוי באש

"מפני אשר ירד עליו ה' באש" (שמות יט, יח). כל העניינים שהיו במתן-התורה באו על-ידי האש. ללמדנו, כי כל ענייני תורה ומצוות ועבודת ה' בתפילה, צריכים להיות בחמימות וברשפי אש. הכוח לזה ניתן במתן תורה.

(ספר המאמרים תש"א)

תנועת חיים

"וירא העם וינעו". בשעה שישראל ראו אלוקות במתן-התורה, הדבר פעל עליהם "וינעו" – שתהיה אצלם תנועה של חיים.

(היום-יום)

כאיכר לפני הקציר

רבי ישראל מרוז'ין לא היה אומר תורה בשבת שלפני חג-השבועות, וכך היה אומר: בשבת זו הריני מרגיש עצמי כאיכר לפני הקציר – התבואה הישנה אזלה, והחדשה עדיין איננה...

שבועה הודית

"שבועות" מלשון שבועה, שכן ביום מתן תורה כרתו הקב"ה וישראל ברית של שבועה: אנו נשבענו שלא נמירו חלילה באלוקים אחרים, והקב"ה – שלא יחליף אותנו באומה אחרת.

(אור החיים)

התורה עוצרת

חג השבועות נקרא גם 'עצרת', לפי שביום זה ניתנה התורה, העוצרת את בני-ישראל מלכת בדרכי יצר הרע.

(רבי לוי יצחק מברדיצ'ב)

שתי תקופות

ימי העולם מתחלקים לשתי תקופות: הראשונה – מבריאת העולם ועד מתן-התורה; והשנייה – מזמן מתן-התורה, שמאז נקראו

כבוד לגווילי התורה

הגוי הפולני הזקן ביקש לשעשע צפת את פלוגת החיילים הרוסים ששחררו את פולין מהכיבוש הנאצי. "בואו עמי, אני רוצה להראות לכם דבר מעניין", אמר בקריצת-עין לחיילים. הוא הוביל אותם לעבר מבנה גדול. מיד בהיכנסם הבחין החייל היהודי בשרידי המזוזה, שנעקרה מהמשקוף וידע כי זה היה בית של יהודים. כשנכנסו פנימה הבין אשר כי לא מדובר בסתם בית של יהודים, אלא בבית-כנסת. המקום נראה הרוס לגמרי, אבל לא היה אפשר שלא להבחין בארון-הקודש הפתוח והריק.

הדבר שביקש הזקן להראות לחיילים העביר צמרמורת עזה בכל גופו: על קירות בית-הכנסת נפרסו כמו 'טפטים' – גווילי ספר-התורה המחוללים. היריעות הוצמדו לקירות במסמרים. החיילים הקוזקים חייכו, ואילו הוא נזקק לכל כוחות הנפש שבקרב כדי לכבוש את רגשותיו. אשר אצ'ילדיב נולד (בשנת תרע"ז) בעיר מרגלן שבבוכרה. בהיותו כבן שנתיים רצחו מוסלמים את אביו. בגיל תשע נפטרה גם אימו והוא נותר בודד בעולם. הוא נשלח לבית-יתומים. שם עברו עליו שנים לא-קלות, בחברת ילדים עזים ומרי-נפש. על-אף כל זאת זכר אשר כל העת כי יהודי הוא ושמר על התנהגות אנושית ומוסרית.

כשהתבגר למד באוניברסיטה בסמרקנד והקים בית עם צעירה יהודייה, בת למשפחה שפיארו אותה גם רבנים. הקשר עם משפחת אשתו יצק תוכן ממשי לידעה כי הוא יהודי. אט-אט קנה מושגים יסודיים ביהדות, למד להתפלל ולברך על המזון וכיוצא בזה.

לאחר שנולדו לו ולרעייתו שני ילדים, פרצה מלחמת-העולם השנייה. אשר גויס לצבא האדום. הוא צורף לחיל-הפרשים של הקוזקים, שהיו ידועים באכזריותם ושמועלם לא הסתירו את שנאתם ליהודים. בכל-זאת היה אשר גאה ביהדותו, גם לפני חבריו ליחידה.

הוא השתתף בקרב הקשה על סטלינגרד, שבו נחלו הגרמנים תבוסה. לאחר שנסוגו הגרמנים לארצם, המשיכו אשר וחבריו בדרכם

תיקון ליל שבועות

מנהג ישראל לקרוא בליל-שבועות את 'תיקון ליל-שבועות'. ה'תיקון', בעיקרו, הוא ההתחלה והסיום של כל פרשה בתורה, של כל ספר בנביאים ובכתובים, של כל מסכת בתורה שבעל-פה וכו'. לקריאת ה'תיקון' הזה אנו מקדישים בכל שנה את מרבית ליל חג-השבועות.

ונשאלת כאן שאלה גדולה: הלוא שבועות הוא היום שבו ניתנה לנו התורה, אשר "היא חכמתכם ובינתכם לעיני העמים". ביום זה היינו אמורים, לכאורה, לשבת מול דף גמרא או מול מאמר בתורת החסידות, וללמוד את התורה. אך לא, מנהג-ישראל הוא שיושבים שעות בליל-שבועות ואומרים מילים: ה'תיקון' אינו דבר שאפשר ללמדו, בגלל מבנהו הקטוע. אפשר רק לומר את התיקון, לומר מילים.

אנוכי מי שאנוכי

הדבר יובהר כשנתעמק מעט במהות הפנימית של מעמד הר-סיני. ידוע, שתורה ומצוות היו בעם-ישראל עוד קודם שניתנה התורה (כפי שמתארים חז"ל את לימוד התורה וקיום המצוות עוד בימי האבות, במצרים וכו'); מה נתחדש אפוא במתן-התורה? אחת התשובות היא, שעיקר החידוש במעמד הר-סיני לא התמקד במה שניתן אז, אלא במי שנתן את התורה. החידוש של מתן-התורה הוא בכך, שנתגלה הקב"ה בכבודו ובעצמו והוא עצמו נתן את התורה.

דבר זה נרמז במילה הפותחת את עשרת הדיברות: "אנוכי ה' אלוקיך וגו'". בדרך-כלל נאמר "אני ה' אלוקיכם" וכדומה, אבל כאן נאמר "אנוכי". מפרש זאת הזוהר, שהכוונה היא ל"אנוכי מי שאנוכי". כלומר, יש בדברים שבאים דרך 'שמות' שונים, כמו שם 'אל', 'אלוקים' וכו', ויש עצמותו של הקב"ה שלמעלה מכל שם ותואר. זהו 'אנוכי' – 'מי שאנוכי'. מתן-התורה במעמד הר-סיני בא מאת עצמותו של הקב"ה, שהוא-עצמו נתגלה לעיני העם ונתן להם את התורה.

משל למה הדבר דומה, למלך בשר-רודם שמופיע לפני עמו ומדבר לפניו. החשיבות העיקרית של המאורע אינה כל-כך בתוכנם של דברי המלך, אלא בעצם המעמד, שהמלך הגדול בכבודו ובעצמו מתגלה אל בני-עמו ומדבר עמם. זה החידוש של מעמד הר-סיני על התורה והמצוות שהיו קודם-לכן – קודם מעמד הר-סיני ניתנו התורה והמצוות דרך 'שמות' אלוקיים שונים, ואילו בשישה בסיוון הן ניתנו מאת הקב"ה בכבודו ובעצמו.

הבאת התינוקות

עתה יובן למה אומרים דווקא 'תיקון' בליל-שבועות ואין מעדיפים ללמוד את התורה באותה שעה. עיקרו של חג-השבועות אינו החכמה וההבנה שיש בתורה; חכמה והבנה היו גם קודם-לכן. החידוש העיקרי הוא בכך, שאז שמענו את התורה מפי הקב"ה עצמו; שזכינו להתגלות אדירה כל-כך של הקדושה האלוקית. זאת אנו מבטאים על-ידי אמירת ה'תיקון': בכך אנו מדגישים, שהעיקר אינו השכל וההבנה שיש בתורה, אלא עצם הקדושה שבה, המתבטאת באותיותיה הקדושות.

עיקרון זה מתבטא גם במנהג ישראל נוסף שיש בחג-השבועות – הבאת התינוקות לבית-הכנסת לשמיעת עשרת הדיברות. לכאורה, זה מעשה חסר היגיון. אם מביאים לבתי-הכנסת ילדים בני-דעת – ניחא; אבל מה יכול לקלוט מהמעמד אותו תינוק פעוט, השוכב בעריסתו ואינו יודע כלל היכן הוא נמצא?!

הדבר יובן לאור דברי חז"ל (בפסיקתא), שכאשר קוראים יהודים את עשרת הדיברות בשבועות, נחשב להם הדבר כאילו הם עומדים במעמד הר-סיני ומקבלים את התורה. כשם שבעת מתן-התורה לא השכל וההבנה קבעו את הקשר עם הקב"ה, כך גם עכשיו, הקשר שנוצר בשעת קריאת עשרת-הדיברות הוא על-שכלי, ומבחינה זו אין הבדל כלל בין המבוגר לילד הפעוט.

והגיעו לעיירה קטנה בפולין. שם פנה אליהם הזקן הגוי והזמין לראות את בית-הכנסת המחולל.

בצאתם מהמקום פנה אשר לחברו הטוב ביותר וביקשו להכין לקראת הלילה שני אתי חפירה.

זה היה ליל ירח קר. אשר וחברו דהרו על סוסיהם לעבר מקום בית-הכנסת. בשקט נכנסו פנימה והסירו מעל הקירות את גווילי-הקודש. הם גללו אותם והסתירו תחת מעיליהם הארוכים, שהיו מהודקים סביב הצוואר וארוכים דיים לכסות את

הרוכב ואת גב הסוס גם יחד.

משם המשיכו השניים לבית-הקברות היהודי של העיירה. הירח המלא האיר להם את חשכת הליל. גם הפעם נכון לאשר זעזוע לא-קטן, בראותו מצבות רבות שנתצו ומצבות אחרות שנעקרו ושימשו לסלילת שבילים. לאחר שאיתרו חלקת אדמה ריקה, חפרו אשר וחברו בור באדמה וטמנו בו את הגווילים המחוללים.

אשר – שידעיותיו ביהדות היו מועטות ביותר – לא היה בטוח אם המעשה שהוא עושה נכון על-פי ההלכה. הוא חשש כי בקברות הגווילים יש גם-כן משום חילולם. בשפה פשוטה ותמימה פנה אל הקב"ה ואמר: "אלוקי, אינני יודע אם המעשה שעשיתי רצוי או אסור, אבל לא יכולתי לראות בבזיון הגווילים על קירות בית-הכנסת".

כעבור רגע נזכר כי בכל קבורה יהודית אומרים 'קדיש'. הוא זכר את נוסח ה'קדיש' על-פה, אך הוא גם ידע, כי לאמירת 'קדיש' דרושים עשרה יהודים. לאחר הרהור קל נשא את שתי כפות ידיו באוויר, בחושבו כי עשר אצבעותיו ישלימו את המניין. וכך, בעמדו מול התל הקטן שכיסה את הגווילים הקדושים, אמר אשר 'קדיש'. לאחר מכן שבו השניים אל חבריהם הקוזקים.

בתום המלחמה קיבל אשר אות גבורה מיוחד, על אומץ-לב במהלך לחימתו ועל שהציל את חיי מפקדו הפצוע, כשגרר אותו על גבו, בשלג, לאורך כמה קילומטרים. הוא הגיע עם יחידתו עד ברלין ושם השתחרר מהצבא. לאחר מכן חזר למשפחתו בסמרקנד.

קבורת הגווילים הוסיפה להציק לאשר, שלא היה בטוח אם נהג בהם כשורה. בסמרקנד התגורר חכם ידידיה קייקוב. יום אחד החליט אשר לשטוח לפני החכם את לבטיו המייסרים את נפשו. חכם קייקוב התרגש מאוד מסיפורו של אשר ואמר לו: "במלחמה זכית למדליה על אומץ-ליבך, אולם בזכות המעשה הגדול שעשית עם גווילי התורה המחוללים זכית למתנה גדולה הרבה יותר – מתנת החיים". הגיח החכם את ידיו על ראשו של אשר ובייכו.

בשנת תשל"ט עלה אשר אצ'ילדיב עם אשתו וילדיו לארץ. הוא זכה לראות מילדיו גם נכדים ונינים. בכל פעם שסיפר לצאצאיו את המעשה בגווילי התורה היה בוכה מהתרגשות.

תודתנו לשולחת הסיפור

ובתו של גיבור המעשה, הגב' יקטרינה פוזילוב, תל-אביב

ניצוץ יהודי מתעורר במנזר בהרי האנדים

ונפרדנו זה מזה בהתרגשות רבה".

איתמר ניצן שב ארצה, אך הקשר עם גיירמו נמשך ואף התהדק. גיירמו הוא בעל תואר שני בארכאולוגיה והוא מנחה במוזאון הארכאולוגי של המנזר באריקפה. הוא מסיף לשמור על קשר עם איתמר, באמצעות המחשב. בין השאר דיווח לאיתמר על הצומות שצם, על הדלקת נרות בחנוכה ועל המצות והיין שקיבל מידי רב הקהילה היהודית בפרו, הרב אפרים זיק (בנו של אדיר).

ה' נותן כוח

בתוך כך מקיים גיירמו קשר גם עם שליחי חב"ד במדינה. לא-מכבר שיתף את איתמר בקשייו לשמור כשרות (בדרום-אמריקה מרבים לאכול בשר ובאריקפה אין, כמובן, בשר כשר). עם זה כותב גיירמו כי "אני מרגיש שה' עוזר לי ונותן לי כוח להחזיק מעמד".

גיירמו נענה לפנייתו לפרסם את סיפורו במדור זה ושולח לנו סדרת תמונות, שבהן צולם באחד ממסעותיו הארכאולוגיים האחרונים.

גיירמו באחד ממסעותיו. מצאצאי האנוסים

עם התפילין, פרץ בבכי. הבטחתי לחזור אליו למחרת וללמדו פרק בכשרות. ואמנם, למחרת באתי אליו למוזאון. שאלתי אותו אם הוא יודע מהי 'קריאת שמע'. לאחר שהשיב בשלילה, פתחתי את ספר התנ"ך והראיתי לו את הפרשה. הוא קרא אותה בדקות, בחדר שהיה מוקף אבזרי פולחן נוצריים.

קריאת-שמע מועתקת

"ההיסטוריה המשפחתית של גיירמו החזירה אותי בדמויני חמש-מאות שנים לאחור, לימי האנוסים. העתקתי לו על נייר את פרשת 'שמע' בשפת-הקודש, אך באותיות לטיניות. לאחר מכן הלכנו למרכז הקרוב והסברתי לו איזה מוצרים הוא יכול לאכול בלי חשש. לבסוף החלפנו כתובות דואר-אלקטרוני

ת הפגישה הזאת לא ישכח איתמר ניצן, תלמיד ישיבת ההסדר 'הר עיזון' שבאלון-שבות לפני כשנה טייל בפרו ובבוליביה. שבועות שוטט בג'ונגלים פראיים, צעד לאורך חופים קסומים והצטלם על רקע נופי בראשית מרהיבים. אולם חוויה אחת הוא מגדיר 'פסגת הטייל':

"סיימתי סיור באריקפה שבהרי האנדים. נותרו כמה שעות פנויות עד בוא האוטובוס שיסעני הלאה. החלטתי לחפש ספרים יהודיים עתיקים בספריית המנזר הפרנציסקני 'קולטה' בעיר. יש לכם ספרים בעברית? שאלתי. 'יש, ענו לי, אבל צריך לשאול את הממונה אם מותר להראותם'. כעבור רגע ניגש אליי אחד המדריכים, ובידו תנ"ך בן כשמונים שנה. 'אין לנו ספרים יהודיים עתיקים יותר', אמר והציע לערוך לי סיור במוזאון המנזר.

הנחת תפילין ראשונה

"הסיור היה מקיף. בליבי תהיתי מדוע הוא מקדיש לי זמן רב כל-כך. לפתע פנה אליי בבקשה: 'אתה יהודי דתי, היכן אוכל להשיג אוכל כשר?'. הייתי בהלם. הקהילה היהודית הקרובה ביותר נמצאת במרחק של כשמונה-מאות ק"מ משם. 'בשביל מה אתה צריך אוכל כשר?', תמתי. ואז האיש הציג את עצמו בשמו, גיירמו פלורס. 'אם-אמי הייתה יהודייה, מצאצאי האנוסים בפורטוגל', אמר. הוא הוסיף וסיפר כי אף שכל בני-משפחתו נוצרים, החליט לפני כחודש לשוב לשורשיו ואף החל ללמוד יהדות באמצעות אתר אינטרנט של חב"ד.

"ב-ברגע החלטתי לדחות את המשך מסעי. הזמנתי אותו לחדרי במלון, ושם נתתי לו כיפה וסידור והנחתי עמו תפילין. כשהביט במראה וראה את עצמו

קבוצת גפן - המבטחת המורשת של הציבור הדתי

סל בריאות פרטי למשפחה

אפשרות באויר כס רופא, כל הנגמא וכל ביה

ניתוחים, השתלות, תרופות מיוחדות, טיפולים מיוחדים, ביקור רופא 24 שעות ביממה, התייעצות עם מומחים

מאמינים בביטוח כהלכה

1800-39-33-39

ספר שמוכרחים לקרוא

נשמה עם עצמה

סיפורם המרתק של בני-ישיבה, היוצאים למסע-רוחני בחיפוש דרך רוחנית בעבודת ה'. במהלך המסע הם מתלבטים בשאלות קשות ומגלים עולמות קסומים.

נשמה עם עצמה

נ. ישיבה בסט רוחני רב-טלעות

ספר מסעיר, מחדש ומעורר מחשבה מאת מנחם ברוד

הפצה: 'יודאיקה', 03-9606120

פִּינת ההלכה מאת הרב יוסף גינזבורג, רב אזורי עומר

אותן בשינוי מהדרך הרגילה. איסור זה לא הוטל על הוצאה מרשות לרשות, כדי שלא יהיו די האדם אסורות וימנע משמחת יום-טוב. מלאכות שהדרך לעשותן היא בבת-אחת ובכמויות גדולות, כגון קצירה, טחינה, ניפוי קמח וצידה – אסורות גם לצורך היום. אולם טחינה לצורך היום מותרת: קפה ותבלינים, שטעמם יפוג אם ייטחנו מבעוד-יום – מותר לטחון (כמובן, רק במטחנה ידנית ולא בחשמלית). הרמ"א מחמיר ומורה לעשות זאת בשינוי מהדרך הרגילה (לדעת ה'משנה ברורה' מותר לטחון ללא שינוי תפוחים, בנות ובצלים, העלולים להתקלקל אם ייטחנו או ירוסקו מבעוד-יום). כמובן מותר לברור ביד אוכל מתוך פסולת או את הפסולת מתוך האוכל – מה שכרוך בפחות טרחה.

כל מלאכות אוכל-נפש, מתוך שהתירתן התורה, הותרו אפילו בלא צורך אכילה ממש, כל עוד יש בהן צורך להנאת הגוף, או למצווה עוברת שזמנה היום.

מקורות: שו"ע או"ח סי' תצה, תקד, תקט, תקי, נ"כ, שו"ע אדר"ז ומשנ"ב שם. שמירת שבת כהלכתה פרקים ז, ט, י.

פִּינת ההלכה

מלאכה ביום-טוב

שאלה: אילו מלאכות מותר לעשות ביום-טוב?

תשובה: נאמר בתורה (שמות יב, טז): "כל מלאכה לא ייעשה בהם, אך אשר ייאכל לכל נפש, הוא לבדו ייעשה לכם". כלומר, התורה התירה ביום-טוב לעשות מלאכות מסוימות שהן 'לצורך אוכל-נפש' – לאכילה או לצרכים נוספים כמפורט להלך:

לישה, אפייה ובישול – הנעשות בגוף המזון עצמו, וכן הבערת אש לצורך בישול המזון (הבערה – רק מאש קיימת וסודר להקטין את הלהבה). מלאכות אלה מותרות ביום-טוב.

אולם אסרו החכמים לבשל וכדומה אם היה אפשר לעשות מלאכה זו בערב החג, בלי הפסד או פגם בטעם. למשל, אסור לבשל ביום-טוב לפתן מפירות יבשים, מכיוון שהיה אפשר לבשל את הלפתן בערב החג, בלי שייפגם טעמו. מי ששכח ורוצה בכל-זאת לעשות מלאכות אלה בחג, יעשה

מעשירים את השבת עם "שולחן שבת"

שולחן השבת שלכם יראה אחרת עם הסדרה המופלאה

על כל פרשה שלוש-עשרה שיחות ורעיונות, עשירים וקולעים, בעלי מסר ומוסר-השכל, בשפה שווה לכל נפש. מעובדים מאוצר שיחותיו של הרבי מליובאוויטש, המאיר את פרשיות התורה ואת מועדי ישראל באור מקורי ומיוחד

להשיג בחנויות הספרים המובחרות. להזמנות בכרטיס אשראי (ללא תוספת דמי משלוח): 'יודאיקה', 1-700-704120